

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strassmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Preobrat na kitajskih frontah

Pred pričetkom velike japonske ofenzive proti šanghaju — Prodor proti Zunanji Mongoliji in preko nankovskega prelaza

Šanghaj, 25. avgusta. p. Med kitajskimi prebivalstvom so izzvala veliko vznemirjenje vesti o pohodu velike japonske vojske ki se je v poslednjih dveh dneh pričela izkrcavati z večjega števila transportnih ladij na kopno ob izlivu reke Huangpu v Jangcekiang. Inozemski vojaški opazovalci cenijo število japonskega vojskovanja, ki so ga iz Japonske poslali proti šanghaju, na 60.000 vojakov. Glavna sila te japonske vojske se nahaja sedaj med vasio Lujhu in kitajsko trdnjavo Vusung. O okolici Vusunga so si Japonci že zgradili obalne utrdbe za obrambo proti Kitajcem, ki si mnogo prizadevajo, da Japonce poženejo nazaj na ladje. Poveljnik japonske vojske je izjavil, da ne namerava prodreti takoj proti šanghaju, mednarodni vojaški krogi sodojo, da pričakujejo Japonci pred šanghajem nova ojačenja in predvsem novih transportov vojnega materiala, ker jim njihova ofenziva od Vusunga proti jugu ne bi mnogo koristila, če bi ne bili dovolj opremljeni za eventualne resnejše boje.

Izkrcavanje pod točo kitajskih granat

V teku izkrcavalnih operacij teh štirih japonskih divizij je prišlo po kitajskih informacijah neposredno ob obrežju Jangcekianga, ponovno do hudih spopadov, pri katerih so imeli Japonci velike izgube. Z japonskih transportnih ladij so se najprej izkrcali tako zbrane kompanije smrti, ki so z oklopnimi motornimi čolni priplule do obrežja in si tam kljub hudemu kitajskemu obstreljevanju priborile prve pede kitajske zemlje. Ti oddelki Japoncev so bili zdecimirani. Japonci so se izkrcavali na 12 različnih krajih, le na štirih se jim je zkravčanje posrečilo, drugod so jim ga kitajske baterije onemogočile s silnim zapornim ognjem iz velikih topov. Pa tudi na dotičnih štirih krajih so se neprestano vrstili neprestani boji na nož. Vprav omenjenim kompanijam smrti se imajo Japonci zahvaliti, da se jim je izkrcavanje nazadnje vendarle posrečilo. Japonska vojska si je uredila svoj glavni stan v bližini vasi Venčaupang.

Pred odločilno bitko

Vrhovno poveljstvo kitajske vojske je med tem že pričelo reorganizirati svoj obrambni sistem in je poslalo na sever proti Vusungu 6 kitajskih divizij, da takoj spočetka ustavijo pripravljajočo se japonsko ofenzivo. Pri Vusungu so se že pričele prve borbe. Manjši oddelek japonske vojske je blizu vasi Ljuhu 11 km severno od poslednjega šanghajskega okraja Ki-angvana s silnim naskokom predril kitajsko fronto in zavzel prve kitajske postojanke. Po japonskih informacijah se je Japoncem posrečilo prodreti za dober km proti jugu. Kitajci izgubljenih postojank niso več zasedli, pač pa so na tem mestu takoj zelo ojačili svoje oddelke.

Borbe v mestu

Japonsko brodogradje je večerj dopoldne okrog 10. znova pričelo bombardirati kitajske topiške postojanke v Putungu. V petih 5 minutah je eksplodiralo v tem okraju kar 23 japonskih granat. Nastalo je spet več požarov. Kitajska artiljerija, ki je bila razmeščena po tem okraju, pa je skupno s topništvom v Kiangmanu nemudoma reagirala in kmalu so bile japonske vojske ladje v Huangpuju v križnem ognju kitajskih topov. Topovi v Ki-angvanu so močno obstreljevali tudi japonske postojanke v Hongkevu, kjer je večerj prav tako izbruhnil nekaj novih požarov. V ostalem pa na šanghajski fronti večerj popoldne ni nastala nikakršna važnejša sprememba.

Angleška ojačenja

Glede na najnovejšo japonsko ofenzivo proti šanghaju, je bila angleška križarka »Suffolk« nemudoma odposlana v Hongkong, od koder bo prepejala v šanghaj 2 bataljona angleškega vojskovanja. V Kaluti sta se 2 indijski polka že pripravila na odhod v šanghaj. Te čete bo pripeljal na Kitajsko angleški parnik »Elephant«. Tudi iz Singapora nameravajo bataljon angleškega vojskovanja odposlati v šanghaj. Nadalje se je izvedelo, da bodo Italijani iz vzhodne Afrike odposlali v šanghaj bataljon grenadierjev. Na ta način se bo stvelilo mednarodnih čet v šanghaju že v bližnjih dneh dvignilo na približno 20.000 vojakov.

Kvantunška armada prodira proti Zun. Mongoliji

Kakor znano, je kvantunška armada predvčeršnjim zavzela Kalgan. Večerj dopoldne je pričela prodirati proti severozapadu in je po japonskih vestih zavzela Kvančuan 15 km daleč od Kalgana, ki leži ob važni prometni zvezi med Notranjo in Zunanjo Mongolijo. Večji oddelki te vojske pa so hkratu začeli prodirati proti jugu in so zavzeli Sujuan ob železniški progi Kalgan-Peking 10 km južno Kalgana. Tako se je znašla velika kitajska

armada, ki šteje okrog 75.000 mož in katere oddelki so branili tudi nankovski prelaz, v precepu med kvantunško in japonsko armado pri Nankovu. Ta armada se bo morala sedaj odločiti umakniti proti jugozapadu, ker jo bodo drugače Mandžurci in Japonci obkolili in uničili.

Padec nankovskega prelaza

Po dveh dneh izredno ostre ofenzive se je ojačenim japonskim oddelkom pri Nankovu posrečilo z južne strani pregraziti kitajsko vojsko in zasedati strateško izredno važni nankovski prelaz. Kitajci so se morali umakniti na severno stran Nankovskih gor. Prodor so izvršili Japonci na tej fronti pri Čutunhuanu, ker je njihovo topništvo večerj dopoldne kitajske postojanke dobesedno zasulo z granatami. Tam so japonski oddelki našli same ruševine in pod njimi na stotine trupel kitajskih vojakov. Japonska letala so med tem že pričela bombardirati posamezne oddelke kitajske vojske, ki se je koncentrirala v goratih predelih sredi med nankovskim prelazom in Kalganom.

Glede na prodor Japoncev v ozemlje med glavnim kitajskim zidom in njegovim odcepom v jugozapadnem delu pokrajine Čahar, so postali v Zunanji Mongoliji zelo pozorni in, kakor se zatrjuje, se v Ulanbatoru spet mudi general Blücher, ki z vso naglico pripravlja mobilizacijo mongolske in ruske vojske. Baje je iz Transbaikalskih pokrajin v Zunanjo Mongolijo prispelo že več oddelkov ruske vojske, ki bo pomagala Mongolcem braniti njihove meje, če bi Japonci in Mandžurci poskušali prodreti preko njihovih južnih meja.

Kitajska ofenziva proti Tiencinu

Kakor poroča agencija »Central News«, je del velike kitajske armade, ki operira na fronti jugozapadno od črte Peking-Tiencin, večerj prodrl v Jahlingin, prve postaje na železniški progi Tiencin-Pukov. Severno tega mesteca so se Japonci utrdili in tja prihajajo sedaj velika ojačenja iz Tangkuja. Kakor vse kaže, bo prišlo na tem mestu do nove bitke, katere izid bo zelo velikega pomena za nadaljnje operacije na tej fronti.

Vojne priprave v šantungu

Ker se je položaj Japoncev v Cingtau po zadnjih incidentih še nadalje zelo poslabšal, je večerj priplulo pred točko več japonskih ladij, s katerih se je izkrcalo nekaj oddelkov mornariških strelcev. Guvernir pokrajine šantung je med tem mobiliziral veliko vojsko, ki šteje okrog 150 tisoč mož in ki je že pričela prodirati

proti obali Rumenegega morja, da bi preprečila eventualno japonsko invazijo tudi v te centralne kitajske predele. Nankinška vlada vobče računa na možnost, da bi Japonci vdrli na kitajsko tla tudi pri Cingtau ali kakšni drugi šantungski luki.

Malo pa je verjetno, da bodo skušali Japonci zavzeti kakšno južno kitajsko obalno mesto, ker bi pri tem nedvomno našli na hud odpor Angležev, katerih kapital je v južnih kitajskih lukah močno angažiran. Tako se Kitajci v Kantonu in drugod po južni Kitajski sicer pripravljajo na obrambo proti Japoncem, vendar računajo le z eventualnimi letalskimi napadi japonskih sil. V Kantonu je bilo večerj proglašeno vojno stanje.

Rusija ne bo intervenirala

Tokio, 25. avgusta. br. Novi ruski poslanik Slavucki, ki je predsmočno prišel v Tokio, je sredi sprejel angleške novinarje in jim dal nekaj izjav o rusko-japonskih odnosih glede na najnovejši kitajsko-japonski spor. Poslanik optimistično presoja bodoči razvoj japonsko-ruskih odnosov. Odločno je demantiral govorice, po katerih naj bi se Rusija pripravljala na intervencijo v korist Kitajske. Dejal je, da Rusija centralne kitajske vlade v borbi proti Japoncem ne bo niti posredno podpirala.

Londona posvetovanja

Japonski pogoji za nevtralizacijo šanghaja — Odločna obramba angleških interesov na Daljnem vzhodu

London, 25. avgusta. g. Ministrski predsednik Chamberlain je za 24 ur prekinil svoj dopust, ki ga preživlja na škotskem. Davi se je pripeljal v London, da se udeleži napovedane posvetovanja nekaterih članov vlade in strokovnjakov zunanega, vojnega in mornariškega ministrstva. Ministrski predsednik se namerava jutri zjutraj vrniti nazaj na škotsko. Mondonski politični krogi pripisujejo današnji konferenci državnikov velik pomen. Poleg Chamberlaina in Edena se je bodo udeležili vojni minister Belisha, Edenov namestnik lord Halifax, državni podtajnik Vansittard in dr. Konferenca bo posvečena predvsem najnovejšim dogodkom na Kitajskem.

Angleška vlada je prejela informacije, da se Japonci pripravljajo na zasedbo Cingtau, glavnega šantungske luke, in Kanton v južni Kitajski. Tako nameravajo Kitajce odriniti od morja. Če bi izvedli svoje namere, bi to pomenilo največjo nevarnost za angleške interese na Daljnem vzhodu. Predvsem bi Kitajski ne mogla več odplačevati tako zvanega srebrnega posojila, za katerega je Anglija zastavila svoje pomorske carinske dohodke. Anglija bi rada nadalje pospešila pogajanja za nevtralizacijo šanghajskega področja, na katerem je angažiranih okrog 170 milijonov funtov šterlingov angleškega kapitala. Kakor znano, japonska vlada uradno še zmerom ni odgovorila na angleške

predloge o tej zadevi. Nankinška vlada je v svojem večeršnjem odgovoru te predloge načelno sprejela, toda pod pogojem, da nanje pristanejo tudi Japonci.

Po informacijah iz krogov iz japonskega poslaštva v Londonu pa bodo za tokijsko vlado postali aktualni šele po japonski ofenzivi, ki se je pravkar pričela severno od šanghaja. Japonci se nadejajo, da bodo s to ofenzivo Kitajce docela pregnali s šanghajskega področja. Šele v tem primeru bodo deloma pristali na angleške predloge. Zahtevali pa bodo učinkovite garancije za varnost življenj in imetja svojih državljanov v šanghaju. Tako bodo konkretno zahtevali popoln umik kitajskega elementa s šanghajskega ozemlja. Vprašanje je, kakšno stališče bodo na današnji konferenci v Londonu zavzeli napram takim japonskim pogojem. Nova ojačenja angleških čet v šanghaju, kakor tudi odločna zahteva po odškodnini za uničeno angleško imetje kažejo, da Angleži nikakor ne nameravajo odreči se svojim interesom v šanghaju. Zaradi tega so bili tudi že izdani ukrepi, po katerih naj bi se v bodoče Angleži več ne evakuirali iz šanghaja.

Chamberlain se namerava na današnji konferenci podrobno poučiti tudi o nadaljnjem zblizanju z Italijo in proučiti zlasti Mussolinijev palermški govor, na katerega bo, kakor vse kaže, odgovoril o prvi prihodnji priliki.

Dr. Beneš na Moravskem

Prezidentove izjave o delavskih in manjšinskih vprašanjih

Praga, 24. avgusta. AA. Predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš je drugi dan svojega uradnega potovanja po Moravskem obiskal važno industrijsko središče Moravsko Ostravo in mesto Opavo. Iz Olomouca je krenil večerj zjutraj v Moravsko Ostravo, kjer so ga sprejeli zastopniki oblasti, predstavniki velikih industrijskih podjetij in Vitkovica in okolici ter delavski zastopnik.

V svojem odgovoru na pozdrav župana Moravske Ostrave se je dr. Beneš zahvalil prebivalstvu za vzorno zadržanje v socialnem, moralnem in političnem pogledu, kar je nov dokaz konsolidacije češkoslovaške države. Zastopnikom nemškega prebivalstva je izjavil, da je češkoslovaška vlada sestavila načrt, po katerem hoče rešiti narodnostno vprašanje in da se bo to zgodilo po načelih, ki so bila lani sprejeta in proglašena češkoslovaška država, je nadaljeval dr. Beneš, je načelno uredila narodnostno vprašanje in dala manjšinam dejansko vse, kar jim gre. Prepričan je, da bosta manjšina in večina sodelovali pri nadaljnjem razvoju države, da bo čim bolj izvršila svoje poslanstvo.

Dr. Beneš je odgovoril tudi ravnatelju podjetja Vitkovice Federerju in zastopniku delavskega odbora v tej tovarni Klimi ter je izjavil, da je popolno soglasje vseh industrijskih delavcev v tem obsejnem kraju, o katerem je govoril ravnatelj Federer, le dokaz, kako sta sodelovanje in soglasje vseh ljudskih slojev postala temeljna osnova vse države. Tudi za nadaljnji gospodarski napredek teh krajev sta mir in red bi-

stvena pogoja. Na koncu svojega govora se je zahvalil zastopnikom industrijskega podjetja za prispevek enega milijona češkoslovaških kron za nameravani prekop z reko Odro. Dr. Beneš je s svoje strani obljubil vso podporo za gradnjo tega prekopa, ki bo ustvaril novo gospodarsko zvezo z Nemčijo, kar je izjavil tudi nedavno tega posebnemu odposlanstvu iz Nemčije, ki se je za ta načrt zanimalo.

Dr. Beneš je v svojem nadaljnjem govoru naglasil poslanstvo, ki ga je delavski razred na Češkoslovaškem imel v zadnjih 20 letih pri gradnji češkoslovaške države. Češkoslovaški delavci so spoznali pravo pot socialnega razvoja sedanje Evrope in so zaradi tega zavzeli po svetovni vojni stališče, ki se ni ravnalo ne po domišljiji ne po napačnih naukih.

Dr. Benešev sprejem v Moravski Ostravi in Opavi je bil v znamenju velike manifestacije in popolnega sodelovanja med Čehi in Nemci, kar potrjujejo tudi izjave zastopnikov nemškega in češkega naroda iz Opave in njegove okolice. Lojalno sodelovanje med Nemci in Čehi, je dejal dr. Beneš, je delo gospodarnih in svobodnih ljudi in bo obrodilo še lepše sadove, čeprav nekateri delajo proti njemu. To sodelovanje je eno izmed najboljših sredstev za borbo proti vojni. Tudi v Opavi se je predsednik republike prepričal, da je demokratska vladavina najboljši sistem tako za Čeha kakor za Nemce. Danes je prezident s svojim spremstvom prisostvoval velikim vojnim vajam češkoslovaške vojske, ki se vršijo v bližini Olomouca.

Poljaki pridejo v petek

Po zanesljivih vestih iz Dubrovnika prispejo gojenči varšavske visoke šole za telesno vzgojo, ki so dosedaj na turneji po naši državi v petek, 27. t. m. ob 19.15 v Ljubljano. Naši Sokoli jim pripravljajo lep sprejem.

Mussolini bo prisostvoval nemškemu manevrom

Berlin, 25. avgusta. br. V tukajšnjih političnih krogih že nekaj časa krožijo govorice, da bo Mussolini koncem poletja ali pričetkom jeseni Hitlerju vrnil obisk. Kakor znano ga je Hitler posetil predlanskim v Benetkah. Berlinski uradni krogi sedaj zatrjujejo, da bo Mussolini, kakor vse kaže, prišel v Nemčijo v drugi polovici meseca septembra in tedaj prisostvoval nemškimi vojnimi vajam, ki se bodo pričele v bližini Hamburga in se nato razširile proti vzhodu. Sredi teh manevrov bo prišel Mussolini tudi v Berlin.

Budimpešta, 25. avgusta. br. V zvezi z vestmi, da se bo italijanski ministrski predsednik udeležil letošnjih jesenskih manevrov nemške vojske, so se tu davi pojavile govorice, da bo ob tej priliki Mussolini posetil tudi Budimpešto. V avstrijskih kopalnicah, kjer so se v poslednjih dneh mudili madžarski državniki, so se vršili te dni tudi intimni razgovori med njimi in Mussolinijevimi pooblaščenecmi baš o pripravah za ta obisk. Uradno teh govorice doslej niso ne potrjevali pa tudi ne demantirali.

Poljaki

Priprave za konferenco Male antante v Sinaji

Bukarešta, 25. avgusta. br. V zunanjem ministrstvu se vršijo z vso intenzivnostjo priprave za zasedanje stalnega sveta držav Male antante, ki se bo vršilo 30. in 31. avgusta v Sinaji. Po dosedanjih dispozicijah bo češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta prispel v Sinajo že v nedeljo zvečer. Jugoslovanski ministrski predsednik dr. Stojadinović, ki bo v Sinaji tudi, bo v svoji poletni rezidenzi sprejel v

skupni avdijenci. V torek zvečer bo izdan komuniké o konferenci, v katerem bodo navedeni glavni zaključki tokratnega zasedanja stalnega sveta Male antante.

Prvotno je bilo v načrtu, da bi se zunanji ministri Male antante iz Bukarešte podali na krajšo skupno vožnjo po Donavi do njenega izliva v Črno morje. Kakor pa kažejo vesti iz zanesljivih virov, je bil ta izlet opuščen.

Španski republikanci obtožujejo Italijo

Društvo narodov naj bi že v septembru razpravljalo o protestni noti valencijske vlade — Angleška rezerviranost

Ženeva, 25. avgusta. k. Valencijska vlada je poslala Društvu narodov noto, v kateri protestira proti poslednjim napadom na španske trgovske ladje. Za napadalec označuje noto italijanske podmornice. Španska vlada zahteva, naj svet Društva narodov na osnovi § 11 pakta o Društvu narodov razpravlja o tej stvari že na svojem zasedanju, ki se prične 10. septembra. Člen 11 pakta pravi, da sme članica Društva narodov opozoriti svet odnošno skupščino na sleherno okoliščino, ki bi se lahko tolmčila za motenje mira. V noti se podrobno navajajo vsi napadi na španske trgovske ladje, podatki o podmornicah in letalih, ki so napade izvršili. itd. Noto ugotavlja, končno, da se napadi v zadnjem času niso omejili samo na španske vode, nego so se razširili na vse Sredozemsko morje od Marsellea in Barcelone do Dardanel.

O tej noti bo sedaj odločal ekvatorski poslanik v Londonu, ki trenutno nadomešča glavnega tajnika Avenola. Kakor znano, se Avenol mudi v baltskih državah. Glede na dokazno gradivo, ki je noti priloženo in na obči mednarodno politični položaj, sodojo tukajšnji politični krogi, da lahko vsa zadeva postane še zelo resna, če ne bo mogoče še o pravem času najti izhoda iz nastale zagate.

Kakor vse kaže, angleška vlada tokrat ne bo podprla španske note, ker si ne bi rada onemogočila svojih pogajanj z Italijo, ki bo na noto nedvomno zelo odločno reagirala. V takem primeru bo na zasedanju sveta Društva narodov bržkone izvoljen poseben 3-članski odbor, ki bo noto proučil in kdaj pojezme predložil svetu svoje poročilo o njej.

Nacionalisti pred Santandrom

Pariz, 25. avgusta. d. Na severni fronti so nacionalisti večerj nadaljevali svojo ofenzivo. Njih straže so prodrele že v Torre la Vege, ki je v zračni črti oddaljena od Santandra le še 15 km. Okrog mesteca so zavzeli vse ceste, ki vodijo proti Santandru, Bilbao, Oviedo in Burgosu. Nadalje so osvojili Puento Viergo, kjer je santanderska električna centrala. Na vzhodnem delu te fronte pa je nacionalisti

stična brigada po padcu Castre Urdialesa zavzela več vasi. Baski se umikajo na obeh straneh v popolnem redu in še nadalje podirajo za seboj vse mostove in cestne nasipe.

V poslednjih dveh dneh so nacionalisti na letala sestrelila 7 republikanskih letal. Na ostalih frontah ni bilo važnejših dogodkov.

Ostavka nemškega poslanika v Salamanci

Berlin, 25. avgusta. br. Kakor znano, je nemški poslanik v Salamanci general Faupel podal ostavko na svoj položaj. Po nekkih verzijah se je umaknil zaradi tega, ker se Franco v zadnjem času ni več oziral na njegove vojaške nasvete in je v Salamanci docela prevladal vpliv marsala Badolaga odnošno njegovih zastopnikov. Po drugih informacijah pa je moral zapustiti svoj položaj, ker mu ni uspelo zagotoviti nemški težki industriji eksploatacijo bogatih baskijskih rudnikov. General Franco se je sporazumel z Angleži in jim prepustil tudi za bodoče vse produkcijo železne rude v severni Španiji. Zato je pa dosegel, da so mu Angleži posredno pomagali pri njegovih ofenzivah proti Bilbao in Santandru.

Eksplodizija

v nemški smodnišnici

Berlin, 25. avgusta. br. V Zelu na Hannoverkem je nastala strašna eksplozija v skladišču tamkajšnje smodnišnice. Več delavcev je bilo ubitih. Ko so bila reševalna dela v polnem teku, je nastala nova eksplozija, ki je zahtevala nadaljnjih 12 človeških žrtev. Skupno je bilo 67 delavcev huje in lažje ranjenih.

Borzna poročila.

Carli, 25. avgusta. Beograd 10, Pariz 16.35, London 21.725, New York 435.80, Bruselj 73.82, Milan 22.925, Amsterdam 250.275, Berlin 175.67, Dunaj 80.90, Praga 16.18, Varšava 82.80, Bukarešta 8.25.

Sovjetska propaganda v muslimanskih deželah

V carski Rusiji je bilo okrog 20 milijonov muslimanov, ki so se šele po dolgem odporu med revolucijo podvrželi komunistom. Komunisti so si prizadevali spraviti v sklad Mohamedov nauk s komunistično ideologijo in zato so dopuščali številne muslimanske verske ustanove. Celo najvišji dostojanstvenik muslimanske veroizpovedi v Rusiji mufti Rifardin Fahredin je lahko ostal na svojem mestu. Šešdeseta so ga pripravili ob ves vpliv. Kakšna usoda ga je doletela, se kaže jasno iz njegovega dopisa, da živi kakor kolonist v gozdovih. Pobrali so mu vse knjige. Življenje so mu omogočali samo njegovi prijatelji. Lani je umrl. Sovjetski listi niso niti z besedico omenili njegove smrti in verjetno je, da ne bo imel več naslednika. Komunisti ga niso hoteli nikdar javno napadati, ker so dobro vedeli, kakšen sloves je užival med muslimani. To jih pa vendar ni oviralo v brezobzirnem boju proti islamu.

Boj se je začel z zapiranjem mošej. Leta 1930 je bilo v Turkestanu zaprtih že 800% mošej in višjih muslimanskih šol. Poslopja so spremenili v sovjetske šole, muzeje, varietete, gledališča in kina. Visoka šola Ulugh Beg v Samarkandu, znana vsem muslimanom, je bila spremenjena v brezverski muzej. Buhara je imela l. 1928 od prejšnjih 260 mošej samo še 60. Mnogo teh zgodovinskih stavb so podrli z izgovorom, da potrebujejo gradivo za zidanje mostov. Dijaki muslimanskih šol niso dobivali za svoje praznike nobenih potičnic.

Muslimani v drugih državah so v številnih primerih podrejeni avtoriteti kolonialnih vesil. Geslo in načelo komunistične propagande v musliman-

skih deželah izven Rusije je »osvobodjenje zaslužnih narodov in zmaga nad kolonialnim imperializmom«. Moč komunistične propagande med muslimanskimi narodi je zlasti v tem, ker komunisti hočejo prepričati muslimane, da je komunizem čista, temeljna forma islama. Seveda pa pri tem ne govorijo muslimanom, kako se godi muslimanskim vernikom v Rusiji. Če bi se pa že pojavila kakšna neljuba vest v listih, jo takoj demantirajo celo sami muslimani, ki so za ta posel plačani.

Na muslimanskem svetovnem kongresu l. 1931 je opozoril vodja turških izseljencev iz Rusije na položaj muslimanov v Rusiji. Na to je prihodnjega leta prišel sirskega emir Sherif Arslan v sirske listih, da je bil gost v Moskvi pri slavnostih desetletnega jubileja revolucije in da ni mogel opaziti, da bi zatirali muslimansko versko življenje. Naglasil je celo, da sta v Moskvi dve mošiji, kjer opravljajo redno bogoslužje. Emir seveda ni opazil, da sta ti mošiji v Moskvi le zato, da ju kažejo tujcem.

Muslimani imajo še druge razloge, da se pritožujejo nad komunisti. V sovjetskem listu »Revolucija in narodnost« je izšel članek, ki v njem trdi, da je zastopnik sovjetske Rusije v Mekki eden najvplivnejših osebnosti brezverskega gibanja.

Čeprav v Rusiji zatirajo islam, ima komunistična propaganda vendar mnogo uspeha med muslimani v kolonialnih deželah. To se je zlasti pokazalo na letnem muslimanskem kongresu v Ain-K'ila za Alžir; na kongresu so govorili in agitirali tudi zastopniki druge in tretje internacionale ter prijatelji sovjetske Rusije.

Ali se sanje uresničujejo

Večina ljudi navadno sanja med spanjem, toda mnogi sanje pozabljajo in naj spomin se tako napačno, ne morejo se jih spomniti, ko se prebude. Drugim se pa zopet sanja tako živo in sanje jim ostanejo globoko v spominu, da jim pripisujejo velik pomen.

V sanjah je vedno nekaj z zvez z slutnjami, kar budi zanimanje. Misel sproščena med spanjem od telesa, nebržno blodi med prizori preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Speči človek, čeprav ima oči zaprte, vidi, čeprav nihče z njim ne govori, slisi, giblje se, hodi iz kraja v kraj, čeprav je v resnici negiben.

Skrivnost vzrokov tega duševnega življenja med spanjem je vzbudila že mnogo vprašanj in skušali so jo razjasniti tudi že z nešteti odgovori. Kaj so sanje? Kaj jih povzroča? Ali imajo sanje tudi globlji pomen?

Bilo je rečeno, da so sanje »življenje misli v času, ko telo spi, življenje, ki v njem duša dela skrivnostne sprehode v podzavest, polno duhov in senc, srečava se tam z bogovi in junaki in govori z drugimi blodečimi duhovi živih in mrtvih. Po tej razlagi so sanje pojmovane kot eden izmed dokazov (čeprav ne povsem trdnih) za primitivno vero v posmrtnost.

Razlagali so si jih v splošnem tako zaradi tega, ker so sanje posledica nadnaravnega delovanja, kajti ne moremo sanjati, kadar hočemo, kakor tudi ne sanjati o tem, o čemer bi si želeli, niti si cer nadzirati sanj, ki prihajajo nenadoma. Moderna psihologija pa gleda na to vprašanje povsem drugače.

Med raznimi teorijami je morda najbolj upoštevana Freudova. Po nji so sanje samo simbolični izrazi, uresničanje neizpolnjenih želj. Imajo vse zelo točen pomen. Ako jih analiziramo in jih razložimo, sprevredimo, da niso posledica ničesar nadnaravnega, ampak produkt podzavestnih misli in zahtev nagonov. Simbolizem sanj je pogosto skrivnost in ga je težko razbrati in razložiti; toda ljudje, ki so se pečali z raziskovanjem svojih sanj, so pogosto odkrili, da pomen sanj leži na površju in da je reakcija želja. Otroci navadno sanjajo o stvarih, ki so jim nepripotne in ki po njih hrepenijo. Nekaterim se sanja o igračah, pohabljenec teka in se bori z zdravimi otroci, česar v

resnici ne more. Slične sanje imajo polarni raziskovalci, ki trpe zaradi neprimerne hrane; sanje se jim o gostih, ako izražajo sanje izpolnitve želja, so lahko prav tako povzročene po zunanjih vplivih. Po tem, kakšen je učinek zunanjih vplivov med spanjem, je bilo narejenih že mnogo poskusov. Preiskovali so reakcije spečega človeka pri dotikanju s predmeti, dalje na močno svetlobo, hrup, neugodno lego itd. Vselej, ko je človek zbudi zaradi podobnih motenj pri spanju, se mu zdi, da je sanjal zelo dolgo in med zelo kratkim intervalom, ko so ga vzbudili in med trenutkom, ko se je zbudil. Tako se je znanemu filozofu Bergsonu sanjalo, da je med njegovim govorom na političnem zborovanju nastal med poslušalci šum. Bil je čedalje močnejši in prešel je v pravi hrup, iz katerega so se čuli klici: Ven, ven! V tem trenutku se je Bergson zbudil — zburjen z lajanjem psa. Vse to dejanje, ki ga je v sanjah preživel, bi moralo v resnici trajati najmanj pol ure, a njegove misli med spanjem so vse dejanje zajele v kratkem trenutku, medtem ko je zalajal pes in med trenutkom, ko se je filozof zbudil, torej v nekaj sekundah.

Vendar pa posamezna preiskovanja sanj niso dovolj za trden temelj teorije. Možne so neštete hipoteze. Toda sistematični poskusi, narejeni pred leti, so dokazali, da določeni izpodbudi sanj ustrezajo sanje podobnega obsega in značaja.

Mnogo ljudi pripoveduje, da se pogosto zbude z rešenim problemom, če so zaspati z mislijo na nerešeno vprašanje. Mnogi drugi pa se lahko zbude ob določenem času ponoči, ki so si ga določili pred spanjem.

Najbrž najzanimivejše je pa vprašanje, ali je možno iz sanj prerokovati. Po primere podobnih sanj ni treba hoditi v davno preteklost, saj je dovolj znanih primerov sanj, ki so se uresničile v sedanosti. Kljub temu pa moramo gledati na vse sanje tako pomenljive in prerokove. V tem pogledu je napravlilo mnogo poskusov angleško društvo za psihična raziskovanja z negativnim rezultatom. Kljub temu pa ti rezultati ne morejo ovreči, da so nekatere sanje tudi prerokove. To raziskovanje o tem je na enakem razvoju kakor za časa Aristotela, ki je napisal v svoji raz-

pravi: V kolikor gre za prerokovo napoved v sanjah, ni treba sanjam povsem verjeti, pa tudi jih ne povsem zavracati.

Pestre svetovne zanimivosti

ZENA, KONZUL V ZENEVI

Prvi čenaki konzul Zedinjenih držav je M. N. Hanna, ki je bila nedavno imenovana za konzula v Zenevi. Položaj konzula v Zenevi je še posebno pomemben, ker je hkrati ameriški opazovalec pri Društvu Narodov.

V NEMCIJI NAREDE NA DAN DO 20. JASKIH LETAL

Po informacijah angleških listov gradijo zadnje čase v Nemčiji celo vrsto letališč na zahodu, med Berlinom in holandsko, belgijsko in francosko mejo. S polno paro pa tudi izdelujejo letala, toda produkcijo letal zavira pomanjkanje surovin. Baje ima Nemčija tudi premalo dobrih pilotov. Povprečno se v Nemčiji ubijeta na dan po dva vojaka pilota, kakor trdi angleški list. Na dan izdelajo po 18 do 20 vojaških letal. Nemčija ima zlat 2000 bombarderjev za prvo linijo in okrog 4000 rezervnih letal.

POROKE ZARADI — TIHOTAPSTVA

Nekateri avstrijski listi in po njih francoski so poročili o nenavadnih primerih »tihotapstva« na avstrijsko-jugoslovanski meji. Te vesti so vpravi fantastične, toda avstrijski listi so dobro informirani. Zadnje čase opazajo, da so se začele zelo množiti poroke med Avstriji in našimi državljani na meji. Ta pojav ni normalen in razlagajo si ga s tem, da gre predvsem le za dovoljenje tihotapstev živine. Neveste namreč ne dote v gotovini ampak v naravi, to se pravi namestu denarja živino. Pri tem se pa zelo značilno, da imajo vse neveste res veliko doto. Za uvoz živine v Avstrijo je uvedena precej visoka carina, a »dota« je carine prosta. Lahko bi torej rekli: »Kaj vse ljubezen stori...« Trdijo, da se je število porok med obmejnimi prebivalstvom od l. 1935 pomnožilo na desetkratno višino.

POLARNA EKSPEDICIJA PREPLULA 539 km

Polarna ekspedicijska, ki jo tvorijo pilot Papanin, radiotelegrafist Krenkel, hidrolog Širšov in astronom Dedorov, tabori že nad tri mesece na ledeni plošči. Plošča se premakne na dan približno 6 km. Doslej je ekspedicijska tako nehoti preplula že 539 km, v ravni črti pa 395 km, in sicer proti jugozahodu. Smer te plošče potrjuje hipotezo, da polarni led plava proti Groenlandu. Ekspedicijska bi lahko tako priplula v 4 mesecih do Groenlanda.

HUDA POKORA ZA LJUBEZEN

Najhušjo pokoro za ljubezen morajo prezevati v Nemčiji židi. Nedavno je bil v Hamburgu obojen žid, danski krojač, ker je imel razmerje z »arjevko«. Obsojili so ga na pet let prisilnega dela. Nekateri pa trdi, da je takšna pokora za ljubezen vendar mnogo lažja, kakor če si obojen za vse življenje na prisilno delo — v zakonu.

KJE JE ZLATO?

Največ zlata je v Zedinjenih državah, ki ga imajo 37% več kakor vsa Evropa in sicer 7.081 milijonov zlatih dolarjev. Na drugem mestu je Anglija (1.888 milijonov), tretjem pa je bila l. 1929 na drugem mestu Francija, ki je imela za 1.631 milijonov z. d. zlata, zdaj ga pa ima za 1.509 milijonov. Zlato zlata se se zmanjšalo po l. 1929 razen v Franciji predvsem v Nemčiji (od 560 milijonov na 16 mil.). V Španiji od 495 mil. na 424 mil., in na Poljskem od 79 mil. na 47 mil. V vseh drugih evropskih državah so se pa zaloge zlata zelo povečale. Povsem neznano je, kakšne so zaloge zlata v Italiji in tudi o zalozah zlata v Rusiji lahko samo ugibamo.

Kolesarstvo Kakini so defekti kolesarskega dirkača

V poročilih o raznih kolesarskih dirkah se večkrat čita, da je ta ali oni dirkač imel gumijski defekt, kar je bilo vzrok, da ni mogel zasesti v končni klasifikaciji boljšega mesta, čeprav je znan kot eden izmed najboljših in vztrajnih dirkačev. Je to popolnoma umetno, kajti dočim je tega ali onega doletela na cesti taka smola in mora zato izgubiti po nekaj minut, preden zamenja pokvarjeno gumo z rezervno, se ostali konkurenti poženjo z vsoto razpoložljive sile naprej, da bi se lažje znebili nevarnega kokurenta. Res prvostopenj mora biti tak nesrečnej, če hoče, da se ujame ubeglo skupino, kajti dirkači v skupini se v tem primeru pogosto menjujejo v vodstvu, da lažje režejo zrak, dočim je zasledovalec navezan sam nase, če slučajno nima dobrega tovariša, ki ga počaka, da mu potem po-

maga v zasledovanju. Koliko lepih upov je šlo tako že po vodi celo v zadnjih kilometrih pred ciljem in po srečno prevoženih 100, 150 in 200 km. Seveda manj informirana športna publika tega ne ve in se zato večkrat čudi, ker je kak začetnik tolkel že izurjene favorite.

Najpogostejši defekti dirkača so gumijski defekti, ki nastanejo zaradi slučajno na cesti raztresenih žebeljev, zlasti čevljarških žebeljev s široko in težko glavico, ki se postavijo z ostrino pokonci in se sigurno zapilijo v dirkačevo gumo. Te vrste žebeljev natrosijo po cesti dogovorjeno ali nedogovorjeno tudi konkurenti sami ali pa njihovi prijatelji motoristi po dogovoru: »Ti natrosi na tem ali onem delu proge, levo ali desno, žbelje, jaz bom pa že vozil na drugi strani.« To so neresni športniki, ki si hočejo pomagati do uspeha na sleparški način, ker ga pošteno ne morejo doseči. Če dirkači na tako žebeljarstvo ne mislijo in vedo, da so ceste dobre in lepe, si nadevajo na kolesa lažje in občutljivejšje tubolarje (zračnice s plaščem, sešite v eno), če pa je vse dvomljivo, pa težje in trpežnejše. Za vsak primer imajo tiki nad kolesom pritrjene na vilicah še močnejše žične izruvalce, ki naj eventualno žebelj že takoj ob prvem obratu izružejo. Seveda je bilo to v rabi pred kakimi petimi ali šestimi leti, ko so bili taki žebelji bolj v modi. Da se je ta moda zopet povrnila, smo videli na zadnji tekmi za državno prvenstvo iz Zagreba v Ljubljano, ko so bili zaradi takih nepoštenih dejanj dirkači upravičeno vznemirjeni, kajti denarja za tubolarje, ki stanejo po 130 Din, ne pobirajo po cesti in si ga morajo celo od ust odtrgati, preden si nabavijo eno samo tako gumo.

Drugi dirkačevi defekti, a bolj redki so zlom ali skrivljenje okvirja, zlom obroča, skrivljenje ali zlom krmla, pedalo, utrganje verige, izguba matic, prekanje tubolarja z ostrim kamnom ali steklom itd. V bivši etapni vožnji iz Beograda v Sofijo so n. pr. bolgarski dirkači samo v prvi etapi imeli 30 gumijskih defektov, ker so imeli preobčutljive gume, dočim niso imeli naših nobenega.

Za zamenjavo defektirane gume rabijo spretni mednarodni dirkači 2 do 3 minute in celo manj, dočim imajo manj spretni dokaj več opravka.

Kako veliko vlogo igrajo defekti pri resnih in nevarnih konkurencah, vidimo že iz tega, da v skupini dirajoči zelo pazljivo pazijo drug na drugega, kdaj se bo temu ali onemu kaj pripetilo, ker potem naglo potegnejo in uidejo nevarnemu tekmeču. Zato mora dirkač, ki se mu pripeti defekt, predvsem skrbeti, da se dela, kakor da se mu ni ničesar pripetilo, čeprav vozi nekaj časa s skoraj praznim kolesom. Prav polagoma in neopazeno se mora nato pomikati nazaj, da bi ne zbudil kake sumnje ostalih konkurentov. Če mu je to njegovo vedenje uspelo, popravi naglo defekt in v par minutah se že zopet znajde potolažen in odhajen v sprednjih vrstah, odkoder se je izmuznil. Če pa so konkurenti njegovo smolo opazili, je izgubljen vsak up, da bi se zopet znašel v isti vrsti!

Zato v nedeljo na dirkališču Hermes, da vidimo tudi točko fingiranih defektov in se tako tudi s to operacijo seznanimo!

Pri treh farah bo veliko žeganje

Metlika, 24. avgusta
V nedeljo 29. avgusta bo Bela krajina slavila svoj velik praznik. Na slovesen, že tradicionalen način bo veliko žeganje pri Treh farah tiki Metlike, ki so največja belokranjska božja pot. Slikovito tega velikega cerkvenega in še bolj narodnega praznika skoraj ni mogoče opisati, saj so Tri fare medu edina naša božja pot, na katero prihajajo ljudje še zmerom v svojih starodavnih, nepokvarjenih ohranjenih narodnih nošah. Tri fare pri Metliki pa seveda niso v časti samo pri naših Belokranjcih; tudi sosedni Hrvatji kaj radi v velikem številu obiskujejo to božjo pot in se v svojem veselju pridružujejo našim ljudem. Slikovite noše, narodni običaji, kola in veselje se vrste drug za drugim in ni nič čudnega, če Tri fare neprestano iz leta v leto na svoje žeganje privabljuje veliko število ljudi, ki bi se radi videli naš narod v njegovem pristnem veselju, kakršnega danes tako redko kje še najdemo.

Po žeganju, ko se boste ob raznih pokrepčilih z gajnatji in dobro belokranjsko kapljico, pa hajdi v gorice tam okoli Draščev in Božakovega, kjer vas bo sprejelo trje, na katerem se grozdji že med. Lahko ga boste otipavali, kakor ga prav sedaj otipavajo zasrbljeni belokranjski spodarji in v jeseni, ko se bo zmedilo in dozorelo, se boste spet vrnili v Belo krajino, da se do sitga nazoblite tega sladkega sadu. Izleti, ki so mogoči v okolici Treh far in komaj kilometer oddaljene Me-

tilike več kakor dovolj, pa seveda niso edina zabava, ki jo najdete v krajih onstran Gorjanec, Topla Kolpa, ob kateri je ne navadno živahno in poživljeno metliško Tujsko-prometno društvo zgradilo tako lepo kopališče, vas vati v svoj objem, kjer se boste do odhoda večernega vlaka lahko do dobrega okrepčali in osvežili.

Da bi pokazala svojo skrb tudi za našo Belo krajino, bo v nedeljo 29. avgusta priredila ljubljanska Zveza za tujski promet tudi poseben izlet do Metlike in Treh far. Vožnja z železnico tja in nazaj bo veljala samo 47 din, izlet s kosilom in vožnjo pa samo 60 din. Te nizke cene bodo čisto gotovo po dolgem času zbudile spet veliko število naših starih prijateljev, ki se nas spominjajo od razgibanih izletov v naše kraje pred leti in jih ponovno privede k nam.

Dobro došli! Belokranjci vas čakamo z vsa našo dobrodušnostjo in gostoljubnostjo.

Iz Trbovelj

Nov grob. V Trbovlje je prispela vest, da je v Poreču ob Vrbskem jezeru na Koroskem umrl bivši dolgoletni ravnatelj trboveljskega rudnika inž. Julij Pauer, ki si je pridobil za gospodarski, socialni in kulturni razvoj Trbovelj neprecenljivih zaslug. S svojim nesebičnim delom za povzdig in razmah Trbovelj do današnje stopnje si je pokojni ravnatelj inž. Pauer postavil pri nas trajen spomenik. Za vse to je bil deležen priznanja in visokega odlikovanja z najvišjega mesta. Vsek Trboveljčan, ki ga je poznal kot človeka in ravnatelja, mu bo ohranil svetel spomin. Njegove zemeljske ostanke so prepeljali v Gradec, kjer so bili v tamšnjem krematoriju vpepeljeni.

Osebnost. Iz Trbovelj je premeščena na lastno prošnjo upravne pošte Trbovelje II. gđ. Pija Valantova k pošti v Litiji. V teku večletnega službovanja v Trbovljah si je s prijaznostjo in ustrezljivo tako v službi kakor izven nje pridobil velik krog prijateljev, ki jo bodo težko pogrešali. Udeleževala se je tudi prav uspešno pri sokolskem gledališču in pevskem društvu »Zvon«, ki bosta izgubila z njenim odhodom možno in vneto članico.

Zrtev nesrečnega naključja. Včeraj popoldne so kljub skrajno slabemu vremenu pokopali ob velikih udeležbi ljudstva vseh slojev nesrečno Miro Sevnikovo, ki je preteklo nedeljo v cvetu mladosti 16 let omahnila v naročje smrti v takojšnji novi bolnici zaradi zastupljenja. Pred dnevi se ji je izpustil na ustnici majhen nož, ki mu ni posvečala večje pozornosti, vendar pa je postal za pokojno usoden. Kljub prizadevanju bolničnega zdravnika dr. Cirjla, da jo ohrani pri življenju, je podlegla v hudih bolečinah zastupljenju po komaj petdnevni bolezn. To tragedijo mlade simpatične mladenke povečuje še okolnost, da je prav na dan njene smrti prispela v večjo skupino izseljencev njena mati iz Francije, kjer je poročena že več let, z namero, da jo vzame končno s seboj. Veselo evdenje po tolikih letih se je izpremenilo v veliko žalost, ker je naša mati doma svojo nesrečno hčerko mrtvo. Naj ji sije večna pomlad, preostali pa naše sožalje!

Radioprogram

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »NAS VAL«. Mesčna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Četrtek, 26. avgusta.

Ob 10.00: Otvoritev II. vseslovenskega pedološkega kongresa. — 12.00: Godbe na pihala (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vreme, b. b. — 14.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 14.30: Nacionalna ura: Sport in žena (ga. Milica Šepa). — 15.00: 10 minut zabave. — 20.00: Stari biseri vsele glasbe (ork., plošča). — 20.10: Zgodovinsko ozadje slovenske narodne pesmi. II. predavanje (dr. Ivan Grafenauer). — 20.30: Pesmice ljubavne in zabavne (Ježak in Jožek). — 21: Prenos slavnostnega koncerta ob otvoritvi II. vseslovenskega pedološkega kongresa. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski rokster.

Petek, 27. avgusta.
Ob 12.00: Slovenske pesmi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Za kraljev čas (plošče). — 14.00: Vreme, b. b. — 14.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 14.30: Nacionalna ura: Novinarstvo ter notranja in zunanja politika (dr. Alojzij Kuhar). — 15.00: Novice iz izseljenških krogov. — 20: Heller: Češka beseda (ork., plošča). — 20.10: Uporaba mleka v gospodinjstvu (ga. Ivanka Velikonja). — 20.30: Citre solo, g. Vilko Skok. — 21.15: Dueti: klavir in harmonij (gđ. Melija Gnjenda). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

sklepati iz njegovih dokaj lahkomišelnih izjav in izrekov. Niti starost, niti izkušnje se niso imele možnosti izpodrinuti nji. Čeprav je bil podrejen, vendar ni brez omejitve občudoval predstojniških povelj iz ust slučajnih Taylorandov, ki so izdajali svoja povelja v obliki šifriranih brzojav v kolonije na skrajnem vzhodu, ne da bi se ganili iz svojih naslanjačev na Zapadu. Njegova svobodomiselnost je bila večkrat celo predaleč. To pa ni škodovalo nobeni njegovih lastnosti, ki delajo iz moža prijetnega družabnika.

Jean de Mervent se je bil vkrcaal na ladjo v Saigonu, na povratku s poslanstva, ki naj bi ga bil na konzulovo povelje opravil pri guvernerju Indokine, kajti politika Kitajske je mogla neposredno vplivati na to kolonijo.

Končno, tretji potnik je bila lady Helena Killfenorova, rusčaska zelenih oči, elegantna, ne sicer prirojene lepote, vendar pa zelo čedna. Le-ta se je vkrcaala na parnik v Kolombu. Ko jo je predstavil, je službojoči častnik zasepetal Brancelinu, da je to vdova ali ločena žena... ali nekaj podobnega. Priznala je, da je stara. Dva in trideset let, kar je pomenilo, da jih ima res še najmanj toliko na plečih. Njene obleke in nakit so izdajale znatno petičnost. Izgovarjala je pogosto imena iz visoke angleške družbe v Anglijski Indiji, kar je bilo na svoj račun povedano, da se prištevata med elito. Imela je njeno domišljavost in samozavest, vpljivost in usluge je sprejemala z onim minimom prijaznosti, s katerim se odkljuje ta veliki narod, povsod doma in povsod čuteč, da ima prednost.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Drugi del

I.

SINOVI NEBA

Maj se je nagibal h koncu.

Maj je v kitajskih morjih začetek poletnega monsuna, bogatega na nevihtah in tajfunih. Zato nastopijo potniki to pot v maju le, če so prisiljeni k nji. Parnik »Paul-Lecat« je bil namreč tedaj na nevarni vožnji, toda to se je zgodilo ob polni zavesti: dolge vožnje, pa naj bodo še tako nevarne, morajo poštni parniki vzdrževati.

Vožnja po morju se je blizala koncu. Ze pred šestimi urami so se bile sinje vode Kitajskega morja umaknile kalnim in žoltim vzvalovanim vodam, ki jih na sto milj deleč valovi v morje močnega Jang-Tse-Kiang. »Modra reka« samo po imenu; ta močniti veletok, izvirajoč iz Kuku-Noru, se vali pet tisoč kilometrov daleč po kaotičnem ozemlju in v njegovem območju se rodi, do- rašča, ženi in množi, živi in umira narod, broječ dve sto milijonov duš, kar pa predstavlja samo

73

polovico vsega prebivalstva starodavne in skrivnostne dežele Hen.

Na morje je legala noč, ko je straža na jaboru sporočila, da se vidi morskí svetilnik Ma-Nan-Can, ki kaže na najsevernejšem izmed Sadijskih otokov vhod v južni preliv. Šušbujoči častnik na krovu je opozoril potnike:

— Čez štiri ure bomo v Woosongu.

Woosong, ležeč ob izlivu Hampowa v Jang-Tse-Kiang, je prvo postajališče pred Sanghajem. Tam čaka potnike zdravstveni in carinski pregled. Vsak potnik je odšel v svojo kajuto, da bi se pripravil na skorajšnje izkrcanje.

Kneku je stewardov zvonček naznanjal večerjo.

Za nekaj časa se po naključju sestanejo na parniku moški in ženske različne starosti, stanov in nazorov. Tu imajo priliko pozabiti, kaj so, kam potujejo in kaj tam hočejo. Med seboj občujejo nepriljudno. Čim pa straža na jaboru sporoči, da se blizu parnik pristanišću, se začne takoj drug drugemu odpuščati, da zopet postanejo taki, kakršni so bili, predno so se vkrcaali. Neznana sramenljivost začenja vzbujati nekakšno prihost.

Zato je tudi zadnja skupna pojedina meja, kjer se razdero ali pa tesneje sklenejo na krovu sklenjena prijateljstva, čeprav je slednji pojav mnogo redkejši.

★

Ko je bil pripravil svojo prtijajo, je odšel grof Robert de Brancelin k svoji mizi in njenim običajnim gostom.